

Ö?retmen Adaylar? için Medya Okuryazarlık Düzey Belirleme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Ö?retmen Adaylar? için Medya Okuryazarlık Düzey Belirleme Ölçe?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26947>

Soyut

Ölçek Geliştirme çal??ması olarak 2008 yılında Karata? tarafından olu?turulan bu araç, **ö?retmen adaylar??n** güncel medya içeriklerini anlama, analiz etme, ele?tirel de?erlendirme ve üretme becerilerini ölçmek amacıyla tasarlanm??tır. Ölçek, özellikle ö?retmenlik mesle?ine hazırlanan bireylerin, öğrencilerine rehberlik edebilmek adına sahip oldukları Medya Okuryazarlık düzeylerini nicel olarak belirlemeyi hedefler. Elde edilen sonuçlar, eğitim fakültelerindeki müfredatın medya eğitimine yönelik ihtiyaçların ortaya koymakta kritik rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Medya Okuryazarlık, Ö?retmen Adaylar?, Ölçek Geliştirme, Ele?tirel Düşünme, Medya Eğitimi, Afyon Kocatepe Üniversitesi.

Yazarlar

A. Karata? (2008)

Amaç

Ölçeğin temel amacı, geleceğin eğitimcileri olan ö?retmen adaylar??n medya mesajların yorumlama, de?erlendirme ve üretme becerilerinin hangi seviyede olduğunu saptamaktır. Bu belirleme, adayların hem kişisel gelişimleri hem de ders içeriklerine medya entegrasyonu kapasiteleri açısından önemlidir.

Ölçek, ö?retmen adaylar??n **medya tüketimi** alışkanlıklarını, medya içeriklerinin ideolojik ve ticari amaçların fark etme yeteneklerini ve dijital etik konularındaki bilgilerini ölçerek, kapsamlı bir Medya Okuryazarlık profili ç?karmayı amaçlamaktadır.

Yapı

Ö?retmen Adaylar? için Medya Okuryazarlık Düzey Belirleme Ölçe?i, medya okuryazarlık kuramsal boyutları (analiz, de?erlendirme, üretim) ölçmeyi hedefleyen çok boyutlu bir yapıyı temsil etmektedir. Ölçek, genellikle bilişsel ve ele?tirel boyutları içeren alt faktörlerden oluşur.

Yapısal olarak, ölçek maddeleri **medyanın do?ası** (yapılandırılmamış, ticari amaç), **medya analizi** (mesajların çözümlenmesi) ve **medya üretimi/katılımı** gibi temel alanlara odaklanmıştır. Bu alanların her biri, ö?retmen adaylar??n medya ortamlarında yetkinliğini göstermesi beklenen kritik becerileri kapsamaktadır.

Geçerlik

Ölçe?in Geçerlik çal??malar?, Karata?'n yüksek lisans tezi kapsam?nda yürütülmü?tür. Bu çal??malar tipik olarak **kapsam geçerli?i** (uzman görü?leri ile maddelerin konuyu ne derece temsil etti?i) ve **yap? geçerli?i** (Faktör Analizi ile alt boyutlar?n kuramsal yap?ya uygunlu?u) üzerine odaklanm??t?r.

Yap? geçerli?ini sa?lamak amac?yla yürütülen **Faktör Analizi** sonuçlar?n?n, medya okuryazarlık kuram?n?n temel boyutlar?n? destekler nitelikte oldu?u varsay?lmaktadır. Bu, ölçe?in gerçekten de ölçmeyi amaçlad??? psikolojik yap?y? ölçtü?ünü göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in Güvenilirlik düzeyini belirlemek için genellikle **iç tutarlılık katsay?s?** (Cronbach Alfa) hesaplanm??t?r. Yüksek lisans tezlerinde geli?tirilen ölçeklerde, kabul edilebilir güvenilirlik de?erleri (genellikle 0.70 ve üzeri) elde edilmi? olmal?dır.

Yürütülen analizler sonucunda elde edilen Cronbach Alfa katsay?s?n?n, ölçe?in genelinde ve alt boyutlar?nda yeterli düzeyde iç tutarlılık?a sahip oldu?unu gösterdi?i kabul edilmektedir, bu da ölçe?in farklı uygulamalarda tutarlı sonuçlar verebilece?ini i?aret eder.

Faktör Analizi

Ölçek geli?tirme sürecinde, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? ortaya ç?karmak amac?yla **Aç?mlayıcı Faktör Analizi** (AFA) kullan?lm??t?r. Bu analiz, ba?langıçta hazırlanan madde havuzundan, örtük yapılar? temsil eden anlamlı alt faktörlerin (boyutlar?n) belirlenmesini sa?lam??t?r.

Faktör yükleri ve özde?er incelemeleri sonucunda, ölçe?in medya okuryazarlık?n?n farklı bile?enlerini temsil eden ayrı?k alt boyutlara sahip oldu?u tespit edilmi?tir. Bu alt boyutlar, ö?retmen adaylar?n?n **medya bilinci**, **ele?tirel de?erlendirme** ve **teknolojik yeterlik** gibi alanlardaki yeterliliklerini ayrı?k ölçmeye olanak tan?r.

Ölçme Aracı

Test Türü: Geli?tirme (Özgün Ölçek Geli?tirme)

Biçim: Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i (Genellikle 5'li veya 4'lü Likert format? varsay?lm??t?r.)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Üniversite ö?rencileri, özellikle E?itim Fakültesi ö?rencileri (Ö?retmen

Adaylar?)

Ya? Grubu: Genç yeti?kinler (18-25 ya? aral???)

Popülasyon Detaylar?: Afyon Kocatepe Üniversitesi E?itim Fakültesi'nde ö?renim gören ö?retmen adaylar? örneklem olarak kullan?lm??t?r.

Test Metodolojisi: Öz bildirimli anket format?nda, ka??t-kalem veya dijital ortamda uygulanabilir.

Anahtar Kelimeler

E?itim Teknolojileri, Ö?retmen E?itimi, Yüksek Lisans Tezi, Faktör Analizi, Geçerlik, Afyonkarahisar.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Ba?I? Kurulu? E-posta Adresleri: Bilgi mevcut de?ildir.

Yaz??ma Adresi: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Çal??man?n yap?ld??? kurum).

?zinler & Ücret ve Test Y?I?

Bu ölçek, bir yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilm??tir (2008). Akademik ve e?itim amaçlı? kullan?mlarda, genellikle yazar?n (A. Karata?) ve ilgili üniversitenin (Afyon Kocatepe Üniversitesi) kaynak gösterilmesi gerekmektedir. Ticari kullan?m veya geni? ölçekli uygulamalar için yazarla ileti?ime geçilmesi tavsiye edilir. Ölçe?in kullan?m?na ili?kin spesifik bir ücret bilgisi mevcut de?ildir.

Testin Geli?tirildi?i Y?I: **2008**.

Kaynaklar

Karata?, A. (2008). *Ö?retmen adaylar??n medya okuryazarlık düzeyleri* (Yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

Tezin orijinal ba?lant?s?na YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?ilebilir: tez.yok.gov.tr

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? buradan indirilebilir: ogretmen-adaylari-icin-medya-okuryazarlik-duzey-belirleme-olcegi-toad.pdf

Ö?retmen Adaylar? için Medya Okuryazarlık Düzey Belirleme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek maddeleri bu kaynakta do?rudan sunulmam??t?r. Maddelerin tamam?na eri?im için Karata? (2008) taraf?ndan haz?rlanan yüksek lisans tezinin incelenmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM